

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุน ภูมิศึกษา หมู่บ้านหินวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุน ภูมิศึกษา หมู่บ้านหินวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรีครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลการบริหารกองทุนหมู่บ้านจากความคิดเห็นของสมาชิกกองทุน สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 297 คน พบว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 65.6) มีอายุโดยเฉลี่ย 46 ปี สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 58.2) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 49.4) รองลงมาคือจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 22.8) ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักเกษตรกรกรรม (ร้อยละ 44.4) มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมากกว่า 2 ปี (ร้อยละ 34.3) ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน มีการรับฟังข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านเป็นประจำ (ร้อยละ 68.6) และมีการดำรงตำแหน่งอื่นๆ ในหมู่บ้านอีกไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน (ร้อยละ 31.6)

2. ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการใช้งบประมาณ มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุดเท่ากับ 4.35 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุดคือด้านการประสานงานมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.03 ซึ่งสรุปเป็นรายด้านได้ ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน พบว่า สมาชิกกองทุนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้านการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุด และรองลงมา 2 อันดับ คือ การวางแผนการรับสมัครสมาชิก มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.28 ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.26 การวางแผนการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ยืมแก่สมาชิก มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.22 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การวางแผนติดตาม สนับสนุนการประกอบอาชีพแก่สมาชิก มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การวางแผนติดตาม สนับสนุนการประกอบอาชีพแก่สมาชิก มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.01

2.2 ด้านการจัดการ พบว่า สมาชิกกองทุนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้านการจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุด และรองลงมา 2 อันดับ คือ การจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.33 การจัดทำทะเบียนสมาชิก/เอกสาร บัญชีที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.31 การเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.14 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การจัดข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 3.85

2.3 ด้านการจัดหาบุคลากร พบว่า สมาชิกกองทุนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้านการจัดหาบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุดและรองลงมา 1 อันดับ คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกคนผ่านการคัดเลือกจากเวทีประชาคม และมีการรับสมัครสมาชิกกองทุนหมู่บ้านตามข้อบังคับของกองทุน ทั้งสองข้อมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากันคือ เท่ากับ 4.46 การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน/เหมาะสมกับตัวบุคคล มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น เท่ากับ 4.14 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐให้คำปรึกษา ช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 3.68

2.4 ด้านการอำนวยความสะดวก พบว่าสมาชิกกองทุนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้านอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุด และรองลงมา 2 อันดับ คือ การส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดเวที

ชาวบ้าน เพื่อร่วมเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเท่ากับ 4.28 มีศูนย์ปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้านที่มีข้อมูลเป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.25 มีการจัดสรรผลประโยชน์เพื่อเป็นสวัสดิการแก่สมาชิกและประชาชนในหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้สมาชิกรวมกลุ่มในการพัฒนามูลค่าผลิตภัณฑ์และการจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 3.73

2.5 ด้านการประสานงาน พบว่าสมาชิกกองทุนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้านการประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุดและรองลงมา 2 อันดับ คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการประสานการทำงานร่วมกันทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.30 มีการประสานระหว่างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.21 การประสานงานเพื่อขอรับการสนับสนุนทางด้านวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.02 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การประสานองค์กร เอกชน/ประชาชนเพื่อขอรับการสนับสนุนการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 3.73

2.6 ด้านการรายงาน พบว่าสมาชิกกองทุนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้านการรายงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุด และรองลงมา 2 อันดับ คือ การสรุปผลการดำเนินงานประจำปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.42 การติดตามการใช้คืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยของสมาชิกให้เป็นไปตามกำหนด มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.30 การรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.23 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การแต่งตั้งบุคคล ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลเป็นระยะๆ มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 3.91

2.7 ด้านการใช้งบประมาณ พบว่าสมาชิกกองทุนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้านการใช้งบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เช่นกัน โดยจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุดและรองลงมา 2 อันดับ คือ การส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกิดขึ้นให้แก่กองทุนครบเต็มจำนวน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.46 การส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านถือหุ้นหรือฝากสัจจะ มีค่าเฉลี่ยของความ

คิดเห็นเท่ากับ 4.43 มีการจัดทำบัญชีควบคุมเงินต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้ มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.38 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีควบคุมเงินต่างๆ มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.16

ดังนั้น จากการสรุปผลการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนที่มีต่อการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านหินวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี จะพบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารงานกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่ความคิดเห็นสมาชิกกองทุนเห็นว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหินวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี บริหารงานมากที่สุดหรือมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุด คือ การดำเนินงานด้านการใช้งบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.35 ส่วนค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของการดำเนินงานที่น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการประสานงาน โดยมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.03

3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

จากผลการศึกษา พบปัญหาอุปสรรคในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน สรุปได้ดังนี้

ปัญหาการออกระเบียบ ข้อบังคับ ในเรื่องของระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกภายในกำหนด 1 ปี ซึ่งสั้นเกินไปมีผลให้สมาชิกบางส่วนไม่สามารถส่งชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดสัญญา เพื่อความเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมตาม โครงการควรมีการปรับเปลี่ยนเป็น 3-5 ปี

ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ มีสมาชิกบางส่วนไม่นำเงินกู้ไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่เสนอโครงการ เนื่องจากขาดความรู้ ความชำนาญในด้านอาชีพ และขาดการติดตามตรวจสอบของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่มีความรู้ความสามารถในด้านการส่งเสริมอาชีพ จึงทำให้ไม่สามารถที่จะให้คำปรึกษา แนะนำแก่สมาชิกในด้านการประกอบอาชีพได้

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ด้านการวางแผน การจัดการ และการจัดหาบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนการรับสมัครสมาชิก การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ยืมแก่สมาชิก การวางแผนติดตาม สนับสนุนการประกอบอาชีพแก่สมาชิก การวางแผนการปฏิบัติงาน

ร่วมกัน โดยการออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ต่างๆ มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกและเอกสารบัญชีที่เกี่ยวข้อง การจัดทำข้อมูลการประกอบอาชีพของสมาชิก มีการเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดไว้ ด้านการสรรหาบุคลากร คณะกรรมการกองทุนทุกคนต้องผ่านการคัดเลือกจากเวทีประชาคม มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล มีการสรรหาบุคคลหรือคณะบุคคลทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในพื้นที่เพื่อเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดิเรก สารพันธุ์ (2546 : 60 – 62) ประเมินผล “การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ตำบลหินโงก อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า ผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในภาพรวมมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการกองทุน ด้านการออกระเบียบข้อบังคับ ด้านการรับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ด้านการสำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ด้านการพิจารณาให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด ด้านการจัดประชุมหรือเรียกประชุมสมาชิก และด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่คณะกรรมการกำหนด ส่วนด้านการทำนิติกรรมสัญญาหรือการดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการผูกพันของกองทุนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความพึงพอใจมาก

ผลการศึกษา ด้านการประสานงาน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการประสานงานทั้งภายใน และภายนอกองค์กร จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพื่อขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของการศึกษาศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 2 (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่ สพข.เขต 2 จำนวน 4,227 กองทุน โดยได้แยกการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
2. ด้านการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
3. ด้านการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก

พบว่า ความสัมพันธ์ที่มีผลต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ที่ทำให้กองทุนหมู่บ้านทั้ง 3 กลุ่ม มีผลการดำเนินงานประสบผลสำเร็จแตกต่างกันมี 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและสมาชิกกองทุน และด้านการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก แต่ทั้งนี้ในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ยังเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินงานที่ทำให้การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ผลการศึกษาด้านการอำนวยความสะดวก การรายงานผล และการใช้งบประมาณ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่ว่าเป็นการอำนวยความสะดวก โดยการส่งเสริมให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อร่วมเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติงาน หรือร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทุกครั้ง และยังมีการจัดสรรผลประโยชน์เพื่อเป็นสวัสดิการแก่สมาชิกและประชาชนในหมู่บ้าน โดยการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้านขึ้น ด้านการรายงานมีการแต่งตั้งบุคคล ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อให้สมาชิกสามารถส่งใช้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยได้ตามกำหนด และรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ด้านการใช้งบประมาณ มีการจัดทำบัญชีควบคุมเงินต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้ มีการส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านออมเงิน โดยการถือหุ้นหรือฝากสัจจะเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา กรรมการพัฒนาชุมชน (2545 : 46) ศึกษา “การประเมิน สถานการณ์กองทุนหมู่บ้าน” จากพื้นที่ 115 กองทุนทั่วประเทศ โดยรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกผู้กู้เงิน กองทุน จำนวน 690 ราย กรรมการบริหารกองทุน 230 ราย และประชาชนทั่วไป 230 ราย ในส่วนความคิดเห็นต่อการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนในภาพรวม พบว่า กรรมการเอาใจใส่และมีบทบาท คีมาก ในเรื่องการเรียกเก็บเงินคืนและการอนุมัติเงินกู้รายใหม่และการติดตามการลงทุน กรรมการบริหารกองทุนร้อยละ 94.7 แจ้งว่ามีการประชุมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจัดเพื่อสมาชิกมากที่สุด กรรมการร้อยละ 85.9 ให้ข้อมูลว่าเข้าร่วมประชุมสมาชิกด้วยทุกครั้ง เมื่อถามถึงการนำเงินดอกผลจากการกู้ยืมเงินกองทุนไปจัดสวัสดิการ กรรมการร้อยละ 54.8 บอกว่า มีการดำเนินการในเรื่องที่แจ้งการใช้จ่ายดอกผลดังกล่าว มีการกำหนดไว้ในระเบียบกองทุน สำหรับเงินที่นำไปจัดสรรสวัสดิการนั้น ส่วนใหญ่จะแบ่งเป็นสัดส่วนเพื่อเป็นสวัสดิการในหลายเรื่อง เช่น สาธารณประโยชน์ ทูนสงเคราะห์คนชรา คนยากจน คนพิการ และผู้มีรายได้น้อย ค่าตอบแทนกรรมการ ทูนการศึกษา เงินปันผลและเฉลี่ยคืน ทูนสมทบกองทุนหมู่บ้าน สวัสดิการคำรักษาพยาบาล และสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1.1 จากการศึกษาด้านการวางแผน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถบริหารงานด้านการวางแผนได้เป็นอย่างดี แต่มีบางข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การวางแผนติดตาม สนับสนุนการประกอบอาชีพแก่สมาชิก เนื่องมาจากคณะกรรมการกองทุน

หมู่บ้านขาดความรู้ความสามารถในด้านการประกอบอาชีพ จึงขอเสนอแนะว่า หน่วยงานผู้รับผิดชอบควรส่งเสริม สนับสนุน โดยการให้ความรู้ในการประกอบอาชีพที่ถูกต้อง เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการลงทุน มีการแนะนำอาชีพที่สมาชิกมีความสนใจ และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา เพื่อให้มีความรู้ที่สามารถแนะนำอาชีพแก่สมาชิกได้

1.2 จากการศึกษาด้านการจัดการ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถดำเนินการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี แต่มีบางข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ จึงขอเสนอแนะว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรมีการจัดทำทะเบียนข้อมูลด้านความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์
- 2) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรมีการจัดนิทรรศการข้อมูลด้านอาชีพ เพื่อเป็นทางเลือกอาชีพที่เหมาะสมแก่สมาชิกกองทุนก่อนการตัดสินใจเสนอโครงการเพื่อขอกู้เงิน
- 3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลของสมาชิกที่ประสบผลสำเร็จด้านการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สมาชิกรายอื่นๆ

1.3 จากการศึกษาด้านการจัดหาบุคลากร พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สามารถดำเนินการบริหารจัดการด้านการจัดหาบุคลากรได้เป็นอย่างดี แต่มีบางข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ สนับสนุน การดำเนินงาน จึงขอเสนอแนะว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรดำเนินการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ เช่น ด้านอาชีพ ด้านการจัดทำบัญชี ด้านการตลาด เพื่อขอรับการสนับสนุนในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

1.4 จากการศึกษาด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สามารถดำเนินการบริหารจัดการด้านการอำนวยความสะดวกได้เป็นอย่างดี แต่มีบางข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้สมาชิกรวมกลุ่มในการพัฒนามูลค่าผลิตภัณฑ์และการจำหน่าย จึงขอเสนอแนะว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรมีการสนับสนุนให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้นำเงินกู้ยืมไปดำเนินกิจกรรมโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในรูปแบบการพัฒนาคุณภาพบรรจุภัณฑ์ หรือมาตรฐานคุณภาพสินค้า

1.5 จากการศึกษาด้านการประสานงาน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถดำเนินการบริหารจัดการด้านการประสานงานได้เป็นอย่างดี แต่มีบางข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การประสานองค์กรเอกชน/ประชาชน เพื่อขอรับการสนับสนุนการดำเนินงาน

จึงขอเสนอแนะว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรมีการประสานความร่วมมือกับศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน (ศอช.) เพื่อขอรับการสนับสนุนในการประสานการจัดเครือข่ายกับกองทุนอื่น และเป็นการส่งเสริมให้ ศอช. เป็นกลไกในการสนับสนุนและประสานการช่วยเหลือกรณีมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

1.6 จากการศึกษาด้านการรายงาน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถดำเนินการบริหารจัดการด้านการรายงานได้เป็นอย่างดี แต่มีบางข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การแต่งตั้งบุคคล ติดตาม ตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะๆ จึงขอเสนอแนะว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรมีการแต่งตั้งบุคคลออกติดตาม ตรวจสอบสมาชิกกองทุนหมู่บ้านอย่างใกล้ชิด เพื่อให้คำแนะนำหรือรับทราบปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของสมาชิก ว่ามีปัญหาในการดำเนินการหรือไม่อย่างไร พร้อมทำการประสานความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ/เอกชน หากมีความจำเป็นในการช่วยเหลือสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

1.7 จากการศึกษาด้านการใช้งบประมาณ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถดำเนินการบริหารจัดการด้านการใช้งบประมาณ ได้เป็นอย่างดี แต่มีบางข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีควบคุมเงินต่างๆ จึงขอเสนอแนะว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการบริหารจัดการบัญชี การส่งเสริมอาชีพ การตลาด อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลาและทรัพยากรต่างๆ ทำให้ไม่สามารถทำการศึกษาคครอบคลุมพื้นที่ที่กว้างมากนัก ฉะนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม น่าเชื่อถือ ควรศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ที่กว้างกว่านี้

2.2 หัวข้อที่ศึกษาครั้งต่อไปมีมากที่จะส่งผลให้ทราบถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น

1) การศึกษาคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ

2) การศึกษากระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บทบาทชาย-หญิง ส่งผลให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ

3) การศึกษาเปรียบเทียบกองทุนหมู่บ้านที่บริหารจัดการมีประสิทธิภาพกับกองทุนหมู่บ้านที่บริหารจัดการล้มเหลว

- 4) การศึกษาเปรียบเทียบโครงการกองทุนหมู่บ้านกับโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)
- 5) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

